

סדר מצוות הפרשת חלה

טעם למצוות חלה:

המקור להפרשת חלה מובא בחומש במדבר פרשת שלח (פרק טו): "וְהָיָה בְּאֲכֹלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה לְיַי רֵאשִׁית עֲרֹסֹתְכֶם חֶלֶה תָּרִימוּ תְרוּמָהּ..".

לפי שחיותו של אדם במזונות ורב העולם יחיו בלחם, רצה המקום לזכותנו במצוה תמידית בלחמנו, כדי שתנוח ברכה בו על ידי המצוה ונקבל בה זכות בנפשנו, ונמצאת העסה מזון לגוף ומזון לנפש (ספר החינוך).

ובתלמוד בבלי (שבת לב): "ואם נותנין חלה מתברכין שנאמר ראשית עריסותיכם תתנו לכהן להניח ברכה אל ביתך".

ובמדרש רבה: "רב הונא בשם רב מתנה אמר, בזכות שלשה דברים נברא העולם, בזכות חלה, בזכות מעשרות, ובזכות בכורים".

בתקוני הזוהר (תיקון טז): "חֲטָה אֵילָנָא אִיהוּ דְאָכִיל מִנִּיהּ אָדָם קְדָמָא" [ביאור: חטה הוא העץ שעליו אמר הקב"ה לאדם הראשון (בראשית ב) "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו"] ובהמשך מובא: "חֲטָה אִיהוּ רִזָּא דְעֲשָׂרִין וְתָרִין אֲתוּוֹן דְאֹרִייתָא" [ביאור: חטה מספרו (בגימטריה) כב והוא סוד כב אותיות התורה שנפגמו בחטאו של אדם הראשון ועל ידי הפרשת חלה מתקנים פגם זה]. ובזוהר חדש מדרש רות (דף קה): "בשלושה דברים האשה זוכה בחלה ובנדה ובהדלקת הנר".

סגולות: מצוות הפרשת חלה גדולה מעלתה ובפרט למתמדים בה ומסוגלת: למציאת זיווג, זרע קודש בר קימא (הפרשת חלה אותיות תפירה שחלה), הריון בריא ולידה קלה, ופרנסה טובה.

ראוי לציין כי עשיית מצווה גורמת להמשכת אור אשר למעלה מהמידות (ספירות חסד וגבורה) שכן תורה ומצוות הן הרי רצונו של הקב"ה וכאשר רצון זה נמשך ע"י מצוות כגון: מצוות הפרשת חלה לשבת, הזמן מסוגל לקבלת התפילה, כלומר עשיית המצוה גורמת לעת רצון, לכן טוב להתפלל ולבקש על כל משאלות הלב לטובה ולברכה בזמן עשיית החלות והלישה.

שאלות בהלכה ניתן לפנות למרכז מידע יהדות בטל': מרכז מידע יהדות לכל שאלה 02-5811911
ניתן גם ליצור קשר עם רוחמה המעבירה את מצוות הפרשת חלה בכול הארץ: 052-2527743
וללימוד הנושא ניתן לפנות לארגון [איילת השחר](#): חברה דתית ללימוד טלפוני לנשים: 073-2322222
או באתר [לקראת חלה](#)

✓ נא לשמור על קדושת התפילה (טעון גניזה).

קיצור הלכות הפרשת חלה:

- א. נאמר בתורה: "באכלכם מלחם הארץ", ואין קרוי לחם אלא הנעשה מחמשת מיני דגן שהם: חטים ושעורים, כוסמין, שבולת שועל, ושיפון. ולפיכך החיוב להפריש חלה הינו על עיסה העשויה מקמח של אחד מחמשת מיני דגן הנ"ל (ואפילו מכולם יחד נעשתה העסה – מצטרפים לשעור מצוות הפרשת חלה).
- ב. עיסה שנילושה מקמח אורז, דוחן, וכל מיני קטניות, אינה חייבת בחלה, אפילו אם אפו אותה בתנור. וכן עיסה העשויה מכל מיני קטניות, פטורה מהפרשת חלה.
- ג. עיסה שהיא מעורבת מקמח חטה וקמח אורז, אם יש בה טעם דגן חייבת בחלה אף על פי שרובה קמח אורז, כל שהיא בדרך אפייה. ואפילו אם אין שיעור חלה בקמח החיטים. אבל אם עירב שאר מיני קטניות שנילושו עם קמח חטה, אף שטעם החטה ניכר, מכל מקום אם אין רוב קמח חטה, אין העיסה חייבת בחלה.
- ד. חמשת מיני תבואה מצטרפין לחייב בחלה, דהיינו עיסה שיש בה תערובת מקמח של מיני דגן שונים, ואין בקמח שיעור המחייב להפריש חלה רק בצירוף שאר המינים, כל המינים מצטרפים להשלמת שיעור חלה וחייבת בהפרשת חלה. במה דברים אמורים כשעירבן קמח, אבל אם לש כל אחד לבדו ואין בו כשיעור, ומדבקו למין אחר, אין מצטרפין אלא באופנים מסויימים. ואם עירב את כל העיסות עד שנעשו לעיסה אחת, חייבת בחלה בלא ברכה. ולכן אם עשה עיסה מחיטים, ועוד עיסה משעורים, ובכל עיסה אין שיעור החייב בחלה, ועירב את העיסות עד שנעשו גוף אחד של בצק, יפריש חלה בלי ברכה.
- ה. בכדי להפריש חלה בברכה צריך שתהיה בעיסה כמות מספקת של קמח (מינימום) 1666 גרם (אחד קילוגרם ו-שש מאות גרם) אם הכמות קטנה מכך יש להפריש חלה בלי ברכה.
- ו. על מנת שהעיסה תתחייב בהפרשת חלה רוב הנוזלים שבה צריכים להיות לפחות אחד מסוגים אלו: מים, יין, חלב, דבש דבורים, שמן זית.
- ז. אין חיוב חלה אלא בעיסה הראויה לבוא לידי לחם (מעיסה המיועדת לבישול או לטיגון מפרשים חלה בלי ברכה).
- ח. אשה שאינה טהורה מפרישה חלה ומברכת, ואינה צריכה ליתן את מצות הפרשת חלה לבעלה. וכן נערה רווקה מפרישה חלה ומברכת.
- ט. טוב להמתין מלהפריש חלה עד לאחר גמר הלישה, כשהעיסה תיעשה גוף אחד, ולא יפריש קודם.
- י. לפני שמפרישים חלה מברכים: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה תרומה".
- יא. מיד לאחר הברכה נוטלים כמות של כל שהוא מהעיסה, ומפרישה, ומנהגינו לומר: "הרי זו חלה".
- יב. לאחר ההפרשה נוטלים את החלק המופרש, ושורפים אותו באש, או על הגאז. ראוי לציין כי לכתחלה מצוה לשרוף את החלה, ולא להסתפק בעטיפתה בנייר וזריקתה לפח אשפה.

✓ נא לשמור על קדושת הגיליון (טעון גניזה).

מרכיבים עבור חלות/לחם:

2 קילו קמח מנופה, 4 כפות שמרים יבשים (100 גרם שמרים), 4 כפות סוכר,
2 כפות שטוחות מלח, 6 כוסות מים (פושרים ולהוסיף בהדרגה), 1/2 כוס שמן.

אופן ההכנה:

ראשית יש לשפוך 2 כפות שטוחות מלח אל תוך הקערה (זאת בכדי שהמלח לא יגע בשמרים) ולהוסיף מעל המלח 2 קילו קמח מנופה, ליצור גומה במרכז הקערה ולשפוך לתוכה 4 כפות סוכר ו-4 כפות שמרים יבשים (אל תוך הגומה), לשפוך כוס מים פושרים על הגומה (בכדי שהשמרים יקבלו תסיסה) ולאחר כ-5 עד 10 דקות להוסיף עוד 5 כוסות מים בהדרגה. להתחיל ללוש את הבצק היטב למשך מספר דקות בשתי ידיים, (תוך כדי לישה טוב לבקש בקשות פרטיות), כאשר נוצרת עיסה יש להוסיף בהדרגה 1/4 כוס שמן, להמשיך ללוש את העיסה ולהוסיף עוד 1/4 כוס שמן. אם הבצק דביק או יבש ולא אחיד ניתן להוסיף אז מעט שמן (בשום אופן לא להוסיף קמח).

לכסות את הבצק (עדיף בנילון נצמד) ולהניח להתפחה עד שהעיסה מכפילה את הנפח שלה פי שתיים. לתוצאות טובות יותר: לאחר 20 דקות של התפחה ללוש שוב מספר דקות, להמתין עד שהבצק מכפיל את נפחו, לאחר מכן: מברכים על הפרשת חלה, לוקחים חתיכה קטנה מן העיסה מרימים אותה ואומרים: "הרי זו חלה" ואומרים תפילת יהי רצון (המופיעה בהמשך). אח"כ ליצור צורות, להניח את הצורות למעט זמן בתבניות להתפחה קלה, למרוח ביצה עם מעט שמן זית, ניתן גם לפזר שומשום, קצח, זעתר, פרג לפי בחירה.

יש לאפות בחום של 200 מעלות עד שהחלות משחומות ואפויות מספיק לטעמך.

לא מומלץ להשתמש בטורבו מכיוון שפעולה זו מייבשת את החלות.

טיפ חשוב: לאחר הוצאת החלות מהתנור יש לכסות במגבת יבשה לשתי דקות על מנת לרכך את החלות.

סדר הפרשת חלה:

א. טוב לתת צדקה אל תוך קופת הצדקה אשר בבית וליטול ידיים מכלי לפני קיום מצוות הפרשת חלה.

ב. מניחים את העיסה לפנינו בטרם יצרנו ממנה צורה.

ג. נוהגים לומר לפני הברכה פעמים את הפסוק: ויהי נעם א-דני א-להינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו:

ד. מברכים את הברכה: "ברוך אתה יי א-להינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו, וציונו להפריש חלה תרומה".

ה. לוקחים חתיכה קטנה מן העיסה מרימים אותה ואומרים: "הרי זו חלה". (החתיכה יכולה להיות בכול גודל שהוא, המנהג הוא להפריש חלה בשיעור כזית-28 גרם).

ו. מצווה מן המובחר לשרוף את חתיכת החלה שהופרשה, לכן טוב לעטוף אותה היטב בנייר אלומיניום ולהניחה על הכיריים באופן שהאש תשרוף את החתיכה ותגרום לעליית העשן - (אין לשרוף את חתיכת החלה בתבנית האפיה ולא בתנור בשעת האפיה).

ז. במידה ולא ניתן (או קשה) לשרוף את חתיכת החלה יש לעטוף את חתיכת החלה בשתי עטיפות (בשקית ניילון) ולהניחה באשפה.

✓ נא לשמור על קדושת התפילה (טעון גניזה).

נהוג לומר תפילה זו בשעת הפרשת החלה:

לְכַבֹּד יי יִתְבַּרַךְ וְלְכַבֹּד שַׁבַּת קֹדֶשׁ חֲמֻדַּת־יָמִים שֶׁהִנְחַלְתָּנוּ. יְהִי רְצוֹן שְׂאוּכַל תָּמִיד לְקַיֵּם אֶת מִצְוֹת הַפְּרִשְׁת חֲלָה, מֵתוֹךְ שִׂמְחָה וּנְפֶשׁ חֲפִצָּה וּבְרִיאֹת אֵיתָנָה וְהִרְחִבָה מוֹפְלָגָה בְּרוּחַנִיּוֹת וּגְשָׁמִיּוֹת, וְתֵהָא מִצְוֹת הַפְּרִשְׁת־חֲלָה שֶׁקִּוְלָה לְפָנֶיךָ כְּאֵלוֹ קִיַּמְתִּי תַרְי"ג מִצְוֹת שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי אֶ–לְהִינּוּ וְאֶ–לְהִי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁמִּצְוֹת הַפְּרִשְׁת חֲלָה תִּחְשַׁב לִי כְּאֵלוֹ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל פְּרֻטְיָהּ וְדִקְדוּקֶיהָ, וְתִחְשַׁב הֶרְמַת הַחֲלָה שֶׁאֲנִי מְרִימָה כְּמוֹ הַקָּרֵבָן שֶׁהִקְרַב עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ וְתִתְקַבַּל בְּרְצוֹן. וְכְמוֹ בְּזִמְנֵי שַׁבִּית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, הִיְתָה הַחֲלָה נִתּוּנָה לְכֹהֵן וְהִיְתָה זֹו לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹת, כִּף תִּהְיֶה הַפְּרֻשָּׁה זֹו לְכַפֶּרֶת עֲוֹנוֹתִי, וְאִז אֶהְיֶה כְּאֵלוֹ נוֹלָדְתִּי מִחֲדָשׁ נִקְיָה מִחַטָּא וְעוֹוֹן וְאוּכַל לְקַיֵּם מִצְוֹת שַׁבַּת קֹדֶשׁ וְהַיָּמִים הַטּוֹבִים [עִם בְּעָלֵי וַיְלַדִּינוּ], לְהִיּוֹת נְזוּנִים מִקְדָּשְׁת הַיָּמִים הָאֵלֶּה. וּבְזִכּוֹת מִצְוֹת חֲלָה יְהִיּוּ יְלַדִּינוּ נְזוּנִים תָּמִיד מִיָּדָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּרַב רַחֲמָיו וְחֶסְדָּיו וּבְרַב אֲהָבָה. וְתִתְקַבַּל מִצְוֹת חֲלָה כְּאֵלוֹ נָתַתִּי מֵעַשָׂר. וְכִשֶּׁם שֶׁהִנְנִי מְקַיֶּמֶת מִצְוֹת חֲלָה בְּכָל לַבִּי, כִּף יִתְעוֹרְרוּ רַחֲמָיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשִׁמְרָנִי מִצַּעַר וּמִמְכָּאוּבִים כָּל הַיָּמִים. אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, יי אֶ–לְהִינּוּ וְאֶ–לְהִי אֲבוֹתֵינוּ, אֶ–ל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרְךָ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאַמֶּת שֶׁתַּעֲשֶׂה נָא עִימָנוּ צְדָקָה וְחֶסֶד וּבְזִכּוֹת מִצְוֹת הַפְּרִשְׁת חֲלָה יִתּוֹקֵן עוֹוֹן חוּוֶה–אֵם כָּל חַי שֶׁסִּיבְבָה מִיְתָה לְאָדָם הַרְאִשׁוֹן שֶׁהוּא עֵיסְתוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּבְזִכּוֹת מִצְוֹת זֹו תִּבְטַל אֶת הַמּוֹת מִן הָעוֹלָם וְתִמְחָה דְמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים, וְתִמְשִׁיךְ רַחֲמִים וְחֶסְדִּים גְּדוֹלִים, בְּרֻכּוֹת וַיִּשְׁעוֹת מְרֻבּוֹת, קְדוּשָׁה וְטִהָרָה מוֹפְלָגָה, עֲלִינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וְתִמְלֹא נָא יי אֶ–לְהִינּוּ אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִיבְנוּ לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה, בְּטוֹב הַנְּרָאָה וְהַנְּגַלָה אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן נִצַּח סְלָה וְעַד.

« נַעֲרַךְ לְזִיכּוֹי הַרְבִּים. ◊ נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַתְּפִילָה (טַעוֹן גְּנִיזָה).

< כָּל הַמִּתְפַּלֵּל עַל חֲבֵרוֹ נַעֲנֶה תַחֲלִילָה, בְּמִידַת הָאִפְשָׁר נָא לְהוֹסִיף:

וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֲבוֹתֵינוּ מִלְּכָנוּ שֶׁתִּתְמַלֵּא בְּרַחֲמִים עַל אֹרְחָה בַת אֹסְתֵר וְרֵאוּבֵן וְתִמְלֹא אֶת כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִיבָה לְטוֹבָה וּלְבִרְכָה אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

וְכֵן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ אֲבוֹתֵינוּ מִלְּכָנוּ שֶׁתִּתְמַלֵּא בְּרַחֲמִים עַל אֲבִיטַל בַּת אֹרְחָה וְ–אֲבִיהוּ אֵיתָן וְתִזְכֶּה אֹתָהּ לְהַקִּים בֵּית עַל אֲדָנֵי הַתּוֹרָה וְהִירָאָה– בְּנִיָן עָדִי עַד עִם בֵּן מְזוּלָה, בַּחִיר לִיבָה, חֲסִיד יִרָא שָׁמַיִם וְלִמְדוֹן, וּבִרְךָ נָא אֹתָהּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָהּ וְאֶת כָּל עַמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּטוֹב הַנְּרָאָה וְהַנְּגַלָה אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן נִצַּח סְלָה וְעַד.